

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1.20 K.
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K

Posredna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Inserati: Enostopna petit-vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin.,
večkrat po dogovoru.

110. številka.

V Ljubljani, v četrtek, dne 14. oktobra 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila an list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Kranjski deželni zbor.

Pondeljek je bil dan tehnične obstrukcije v kranjskem deželnem zboru; ta bojni poizkus je pokazal, da so liberalci izgubili vso moč, upirati se klerikalcem. Obstrukcija se je v razmeroma kratkem času popolnoma izjalovila. Liberalci so resignirali in klerikalci se čutijo sedaj neovirane gospodarje. Položaj v deželnem zboru kaže jasno, da je liberalne slave popolnoma konec. Liberalne stranke sploh ni več na Slovenskem, ampak le še nekoliko ostankov, iz katerih ne more nikdar več ostati, kar je bilo. Nekdaj ponosno narodno-napredno stranko je doletela enaka usoda kakor nemško-liberalno, staro-češko ali staro-hrvatsko unionistično stranko. Približuje se čas, ko si hosta na Slovenskem stala nasproti kot načelna nasprotnika z jasno izraženimi cilji klerikalizma in socializem. Tedaj se prične pravi boj za bodočnost.

Dr. Tavčar je v pondeljek obstruiral lovski zakon. Če se vpošteva, da je dr. Tavčar lovec, je njegova strastna opozicija morda umevna. Toda v interesu narodnega gospodarstva je bila reforma lovskega zakona na vsak način potrebna in nikakor se ne da tajiti, da jo je kmetstvo ljudstvo že davno in splošno zahtevalo. Klerikalci so seveda tudi to stvar demagogično izrabili; temu se ni čuditi. Gotovo niso nastopali proti zajcu toliko iz ljubezni do kmeta, kolikor iz ljubezni do glasov, ki jih dajejo kmetje. Ampak končno vendar ni bilo vprašati za postranski namen, temveč za vsebino zakona. Idealen ni bil načrt, ki so ga izdelali klerikalci. Tudi brezobzirno pokončevanje divjačine ni v interesu narodnega gospodarstva. Toda če se hoče kakšna osnova izboljšati, je obstrukcija najneprimernejše sredstvo. Po njem se poseže, če se hoče kak škodljiv zakon za vsako ceno preprečiti, kar pa bi bilo ob lovskem zakonu nespametno. No, Tavčarju se je zdela obstrukcija prav na tem mestu potrebna. Govoril je dve uri ter je vložil 32 izpreminjevalnih predlogov. Potem sta govorila Nemca Schollmayer in grof Margheri za nekatere izpremembe. Na predlog dr. Zajca se je zaključila debata; za generalnim govornikom Bartlom je govoril poročevalec Hladnik prav kratko. Pri specialni debati je dr. Tavčar nadaljeval obstrukcijo z govorjenjem, s predlogi, z zahtevo, da se glasuje po imenih in z desetminutnimi pavzami pred vsakim glasovanjem. Ob 1/2 je bil odmor in popoldne se je nadaljevala obstrukcija, ki pa se je naenkrat zelo skrajšala, ko je dr. Krek predlagal, da naj se preide preko raznih izpreminjevalnih predlogov na dnevni red. Ob 11. zvečer je bilo zadnje glasovanje končano in s tem je bil lovski zakon sprejet.

S tem je bila končana tudi obstrukcija in zdaj so se drugi predmeti reševali kakor z mašino, brez pozornosti in brez zanimanja. Šlo je za ceste, mostove, službeno pragmatiko, za deželne uslužbence, nov poslovnik za deželni odbor, vodovodne zadeve i. t. d. Ob 2. ponoči se je seja prekinila.

Nadaljevala se je seja v torek opoldne. Praksa, da se šteje dvadnevno zasedanje za eno sejo, je vsekakor nekam čudna. A to je Šukljeta «kunik», s katerim se mislita Turk in Supančič do konca zasedanja izključiti iz deželnega zbora.

V torek je prišel na vrsto novi občinski red in občinski volilni red, o katerem se še natan-

čneje pomenimo. Klerikalni «Slovenec» se laže, da je reforma «radikalna», «velepomembna», a šele «pričetek stroge moderne volilne reforme». To je navadna klerikalna laž. Reforma je zopet skrpana z direktnim namenom proti delavstvu in kaže, da je vse kričanje klerikalcev o svojem «demokratizmu» prosti humbug in sleparstvo. Glavna ideja «reform» je pridobitev vseh občin za klerikalno stranko.

Po volitvah v splošni kuriji na Goriškem.

V Gorici, 9. oktobra.

Socialno-demokratska stranka na Goriškem je pri volitvah dne 26. septembra t. l. v splošni kuriji od volitev lanskega leta podvojila število svojih glasov in spravila goriške stranke v ožje volitve. Večjega uspeha ni pričakovala. Ša je v boj z namenom, šolati svoje organizacije in pokazati svojo eksistenco in disciplino. To je dosegla v polni meri pri prvotnih volitvah dne 26. septembra in še bolj pri ožji volitvah dne 3. oktobra.

Klerikalna, oziroma kakor se imenuje ljudska stranka je nastopila pri volitvah, kakor nastopajo klerikalne stranke povsod: kompaktno in pod emotivnim vodstvom duhovščine, ki se uklanja najstrožji disciplini, četudi v stranki sami ni vse v redu in se kažejo razne struje. To disciplino so pokazali goriški klerikalci prav sijajno pri zadnjih volitvah in ta disciplina je postala tem kompaktnjša, ker je glavno glasillo napredne stranke že vnaprej delalo sklepe, da je edinost klerikalne stranke razdrta in vsled tega gotova zmaga prodirajoče napredne stranke.

Liberalna, oziroma lažnapredna stranka, kakor tudi lažkmečka stranka, prva pod vodstvom Andreja Gabrščka, druga pod vodstvom dr. Frankota, sta se pošteno blamirali. Znak zadnjih volitev je torej propad liberalno-napredne stranke vsled megalomanije nje voditelja Andreja Gabrščka in šušmarstva voditelja kmečke stranke dr. Frankota. Prvi je sijajno dokazal, da je edina njegova moč v zloglasni kričavosti, drugi pa je pokazal svoje polno politično nezrelost in nesposobnost.

Kar je obe stranki družilo, je bil antiklerikalizem; seveda tudi ta nezdrav v svojem jedru. Glavni zastopniki so mu bili mali trgovci in obrtniki, posebno krčmarji po deželi, ki varujejo svoje osebne interese, ako se postavijo v bran nadvladi duhovščine, učiteljstvo in ono malo razumnistva, kolikor ga je iz iste bojazni.

Prve vodi zdrava misel po skupni organizaciji trgovstva in obrtništva v deželi, in s tem stremljenjem dajejo tudi napredni stranki edini temelj. Učiteljstvo in razumnistvo pa nima pooddarjati ni enega načela, ni enega osebnega interesa — ako se odšteje bojazen učiteljstva, da klerikalci pridobijo šolske avtonomne korporacije in da prično s terorizacijo učiteljstva po kranjskem zgledu. Vendar se je ogromna večina učiteljstva oklenila kmečke in le neznaten del je ostal še v taboru trhle liberalno-napredne stranke.

Socialno-demokratski stranki je bil merodajen sklep deželne konference 2. julija 1909, ki se je ravno klicala z ozirom na politični položaj v deželi in na predstoječe volitve. Deželna konferenca je dala jasno direktivo stranki, dala pa je direktivo tudi ostalim politikom, v deželi v kolikor so resni. «Deželna konferenca se je izrekla: 1). Načelno proti klerikalizmu. 2). Načelno proti narodno-napredni — po celem njenem nastopu in sestavi laž-liberalni stranki 3). Izrekla je, da bi s socialno de-

mokratsko stranko bil mogoč kak skupen nastop le s pravo demokratično kmečko stranko.

Sklep deželne konference je temeljil na stvarnem uvaževanju političnih dogodkov predidóčega leta. — Prvo stvarno podlago je dajal rezultat zadnjih volitev v deželni zbor. Takrat se je stranka izrekla ob ožjih volitvah za združeno napredno-agrarno stranko, in je isti pripomogla do zmage v splošni kuriji. Storila je to vsled izjave odvetnika dr. Treota v imenu napredne stranke v pričo zbranih zaupnikov, potrjujoč to izjavo pismeno:

1). Da se bo narodna napredna stranka trudila po moči v prid delavstva, 2). Da odklanja od sebe vsako zvezo s krumirsko N. D. O.

Drugi stvarni podatek je bil rezultat zmage napredno-agrarne stranke, namreč tesna zveza agrarno-napredne stranke pod vodstvom načelnika izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke Andreja Gabrščka z italijansko klerikalno stranko v deželnem zboru. O tej zvezi se je liberalna stranka izrečno odpovedala nastopiti proti klerikalizmu. Tretja dejanska okoliščina je bil nastop združene agrarno-napredne stranke v deželnem zboru, kjer se je pokazalo, da gre samo za politično moč posameznih oseb potom deželnega odbora. Četrta dejanska okoliščina pa je bilo postopanje voliteljev napredne stranke proti socialno-demokratski stranki in nje pripadnikom.

Takoj po volitvah je narodna napredna stranka proglasila v «Soči», da je zmagala sama z lastno močjo, in da ni potrebovala nikake pomoči od socialno-demokratske stranke. Začela se kmalu nato z zasramovanjem in blatenjem pripadnikov stranke in je šla tako daleč, da je zakričala v svoji «Soči»: «Za socialne demokrate ni kruha v naši deželi!» Pozivala je svoje pristase, naj odpustijo socialne demokrate od dela in pretila socialnim demokratom, ki imajo samostojna podjetja, z materialnim uničenjem. Edino orožje proti socialni demokraciji je bila laž, obrekovanje in ovadustvo.

Agrarna stranka, kakor rečemo, se je izgubila popolnoma v objemu «napredne», in dr. Franko je s svojim obnašanjem jasno pokazal, da je le privesek izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke. Kolikor je bilo zdravega gibanja v vrstah malih posestnikov demokratičnega mišljenja, je znal spretno zavirati in ubijati, da sploh ni prišlo do vnanjega izraza.

Jasno resolucijo deželne konference o političnem položaju so stranke, izven klerikalne, ignorirale. «Klerikalna stranka je vzela sklep na znanje ter se pripravila na odločen boj proti lažiliberalni, oziroma laži-agrarni stranki goriški, precej gotova svojega uspeha. Vsa agitacija klerikalne stranke se je izvrševala potom zaupnih shodov in potom poučevanja zaupnikov. Nasprotno je napredna stranka od zadnjih deželnozbornih volitev naprej izkušala vplivati na «naprednost» in antiklerikalno ljudstvo z zlorabo «Zveze narodnih društev» s tem, da je pospeševala prirejanja in sama prirejala veselice, in tekme po celi deželi ter hujskala «Sokole» proti «Orlom». Iz teh «uspešnih» nastopov pa je črpalo uredništvo «Soče» prepričanje, da napredna misel zmagonosno nastopa ter je, bolj ko so se bližale volitve, kričala: «da bo kmalu konec klerikalnega zmagaja».

Socialno-demokratska stranka je mirno izpopolnjevala svoje organizacije ter soderne pripravljala na volilno disciplino. Šele zadnjih 14 dni je na petero javnih shodih razkrinkala hinavsko in lažno stališče napredno-agrarne stranke in nje voditeljev. Kazala je na zlorabe klerikalne

stranke na škodo ljudstva, pa istotako brezobzirno na brezvestno postopanje naprednjastva za celo dobo od leta 1902 naprej.

Proč s klerikalno, a tudi proč s lažiliberlnim naprednjastvom in lažiagrarstvom! — je bilo geslo. Konec prih.

Zaradi delavskih razmer v prosti luki v — Trstu. Odgovor „Edinosti“.

Ni treba, da bi pripovedovali, kako ravna gospoda z delavci v tržaski prosti luki. Ravna se z njimi pač tako, kakor povsod drugod. S tem bi bilo povedano vse. Ampak tržaska «Edinost» je objavila pretečeno soboto dolg članek, v katerem pripoveduje o nekem gibanju, ki se vrši med delavci v prosti luki in še o veliko drugih rečeh. Članek v «Edinosti» je skrpučan za silo, kakor vsi drugi njemu članki. Ampak namen mu je zelo prozoren: Udariti po socialni demokraciji, jugoslovanski seveda. V imenovanem članku je nakupičene toliko nesmiselnosti, neresničnosti, kot bi je bilo rayno dovolj za vsak klerikalen list. In na ta članek je treba, da odgovorimo.

«Edinosti» ni vseč, da naša organizacija uslužbenecv glavnih skladišč — kakor sicer vse naše druge organizacije — moče sprejeti ponudbe N. D. O. za skupno delovanje. Še bolj boli voditelje N. D. O., da smo to povedali v naših listih.

V dveh letih svojega obstanka ni N. D. O. naredila in ni znala narediti za delavstvo ničesar koristnega. Pa so venomer trobentali slovenskim delavcem, da je njihova N. D. O. edina izveličavna. Sedaj bi se pa hoteli gospodje okolu N. D. O. okoristiti na račun naših organizacij. Igrali bi radi vlogo tiste muhe, ki se je vsedla na hrbet volu pa dejala: orjemo! In zato, ker mi — ki v tem slučaju predstavljamo vola — nočemo, da bi na našem hrbtu sedela in se bahala tista muha, ki se ji pravi N. D. O., se «Edinost», jezi in pripoveduje, da muhe na hrbtišču ne maramo zato, ker da so nam ležeče pri srcu bolj egoistične strankarske koristi nego koristi delavstva. In kaj takega si upa očitati socialni demokraciji «Edinost», ki je zaradi strankarskega egoizma podpirala in zagovarjala in zagovarja še celo v imenovanem članku krumirstvo, ki so je organizirali voditelji N. D. O. in voditelji političnega društva «Edinost» pri zadnji stavki težakov. Kaj takega si upa očitati nam «Edinost», glasilo voditeljev političnega društva «Edinost», ki so zaradi strankarstva ustanovili N. D. O., katere najlepši uspeh je ta, da je naredila razdor in neslogo med delavstvom in da je delavcem škodovala toliko kot še nobena druga zolta organizacija. Ravno «Edinost» ima najmanj pravice očitati nam strankarsko zagrizenost. Pa «Edinost» niti ne čuti, da je nesmiselno in nadvse neumno očitati nam kaj takega. Socialna demokracija, zlasti jugoslovanska, je sestavljena izključno iz delavstva, ki je vendar toliko pametno, da ve, da bi škodovalo sebi, ako bi hotelo škodovati delavstvu.

Sicer nima naša stranka ničesar opraviti pri strokovnih stvareh in strokovnih gibanjih, toda priznamo, da našim organizacijam ni mogoče nastopiti skupno z N. D. O., ne z nobeno drugo organizacijo, ki je bila ustanovljena nalašč zato, da škodoje našim organizacijam in delavstvu. Naše delavstvo je preveč pametno, da bi zaupalo svojo usodo organizacijam, ki so, kakor N. D. O., podpirane in ustanovljene od delodajalcev, ki hvaležno sprejemajo darove iz rok delodajalcev in v katerih ne odločujejo delavci, marveč delodajalci ali pa osebe, ki imajo ves interes, zagovarjati koristi delodajalcev. Takšna je N. D. O. in tega ne izpremeni «Edinost», tudi če priseže še tisočkrat, da je njen in N. D. O. namen, zagovarjati koristi slovenskega delavstva. V tistem trenutku, ko bi naše organizacije hotele nastopiti z N. D. O., bi bili v naših organizacijah organizirani delavci podvrženi vplivu zagovornikov kapitalističnega sistema, proti kateremu vodijo že leta in leta boj in proti kateremu se morajo bojevati samostojno in ločeno od vsega, kar ne priznava razrednega boja. Naše organizacije ne odklanjajo in odklanjati ne smejo sodelovanja z delavci, toda ne morejo sodelovati z organizacijami, ki so jih ustanovile meščanske ali psevdomeščanske stranke zaradi tega proti delavstvu in nalašč zato, da škodujejo tistim delavskim organizacijam ki so si jih delavci sami ustanovili in potom katerih samo jim je bilo mogoče, izboljšati si življenjske razmere. In kdor bi hotel danes trditi, da N. D. O. ni bila ustanovljena nalašč zato, da škodoje našim organizacijam in tako indirektno de-

lavstvu, temu bi samo dali prečitati govore različnih voditeljev N. D. O. na njenih shodih. Tam so narodni tribuni pripovedovali, da je treba uničiti moč naših organizacij, ker so bo tako uničilo našo stranko. Celu krumirstvo, ki so ga uprizorili pri stavki težakov, so ga uprizorili nalašč zato, da bi onemogočili uspeh boju, ki ga je vodila naša organizacija težakov. In pri tem so si mislili: «Vsled našega krumirstva ne bodo zmagali, delavci bodo uvideli, da se ne da z njihovimi organizacijami ničesar doseči in bodo od organizacije odstopali.» Niso škodovali pa ničemur, ne našim organizacijam, ne naši stranki, ampak onečastili so zaradi strankarskega sovražstva pošteno ime slovenskih delavcev in škodovali so samo delavcem, tudi svojim narodnim, katerim so onemogočili, da bi za svoje trudapolno delo bili boljše plačani.

Konec prih.

Dopisi.

Iz Tolmina. Po liberalnem časopisju se je zablisnila zopet ena tolminska kvanta o moji osebi: da sem namreč pri ožji volitvi v splošni kuriji agitiral za klerikalce. To kvanto navajajo sedaj liberalci med vzroki svojega poraza. Slaba tolažba, pravim jaz, in še «fovš» po vrhu. Posredilo se mi je zaslediti izvor one kvante in ta je: v nedeljo, 3. t. m. me je ustavil nek lubinjski kmet-liberalec, moj dober znanec, na ulici v Tolminu, ko sem se ravno pogovarjal z nekim sdrugom. Povprašal me je glede ožjih volitev, kako da bo. Ko sem mu povedal, da naj izpadejo volitve radi mene kakor hočejo, mi (socialisti) da ne gremo volit, me je vprašal, ali se po tem njim (Ljubincem) izplača, da pridejo volit in izgubljat delaven dan. Jaz sem mu na to odvrnil, naj naredi, kar hočejo, a če ne vedo kaj storiti, naj pa doma ostanejo, saj je itak «vse skup ena figa», liberalci in klerikalci. Mož je ta razgovor ponovil v neki tolminski gostilni in iz tega je tolminska kvanta in po njej liberalno časopisje rodilo mojo «grozovito agitacijo za klerikalce» po Tolminskem. Škoda za prostor, g. urednik, ki Vam ga radi te kvante moram ukrasti Vašemu listu. Vendar sem bil prisiljen stvar pojasniti radi ljudi, tudi sicer poštenih Tolmincev, ki še vedno mislijo, da je liberalec in liberalna «šrifta» manj hudobna, manj lažnjiva in perfidna od klerikalne. Jaz sedaj že vdrugič dokazujem nasprotno na podlagi «liberalnih» tolminskih kvant. V Tolminu je ta tako ostudni slovenski lažiliberalizem zastopan v najčistejši obliki. Njegovi zastopniki se že vnaprej veselijo, da po mojem odhodu iz Tolmina pogine naša tukajšnja soc. dem. organizacija. Čisto «liberalno» veselje, upam, da prezgodnje. Socializma liberalci ne bodo ubili, se posebno ne s tako skrhanim, babje-kvantarskim orožjem. S temi besedami se za enkrat (imam še veliko povedati) poslavljam od svojih lažiliberlnih in zahrbtnih «prijateljev».

Tolminski rdečkar.

Sv. Lucija na Primorskem. Mikuž, liberalni gostilničar pri Sv. Luciji, je tudi eden tistih «liberalnih» magnatov, ki mislijo, da so sodrugi le za to na svetu, da jim znasajo svitile krone skupaj in da z njimi sicer lahko poljubno pometajo. Pred kratkim je sodrugom odrekel dvorano za volilni shod! Sodrugi, posebno mi železničarji, si moramo ta čin dobro zapomniti.

Nabrežina. (Kje je meja eksekutarske pravice?) Dobili smo iz Nabrežine dopis, ki nam javlja taka dejstva, da nam je skoraj težko verjeti. Vemo sicer, da je v Avstriji marsikaj mogoče in da je praksa sodnijskih eksekucij do skrajnosti brezobzirna, tako brezobzirna, da se pogostoma izpremeni v golo krivico. Toda neke mora biti vendar meja in zato zahtevamo, da se slučaj, ki nam je naznanjen, strogo preišče ter za bodočnost poskrbi, da se podobne reči ne bodo več ponavljale. Dopis smo dobili od tako verodostojne strani, da bi bil naš poročevalec po pravici razžaljen, ako bi mu ne verjeli. Objavljamo ga torej, a ponavljamo zahtevo, da se vsa zadeva najstrožje preišče in da se krivica popravi. Poročilo nam pripoveduje:

Dne 4. oktobra je prišel v Nabrežino sodnijski eksekutor iz Komana, ki je imel nalogo, rubiti pri 22 letnem Josipu C. radi nekega dolga. Ker so bili vsi v hiši prebivajoči možje radi trgatve na delu, je šel eksekutor v hišo in vprašal neko žensko, kje ima Josip C. svojo obleko. Ko jo je dobil, jo je natanko preiskal in našel v nji 2 kroni. V skrinji pa je imel tudi brat Rajmund svojo obleko in v nji 42 K 70 vin., katere si je prihranil, ko je delal na Reki. Od tam je prišel dan poprej domov, pozdravit starše, preden gre k vojakom. Eksekutor je mirne duše zaplenil tudi ta denar. Ko je mladenič to izvedel, so mu privrele solze v oči, a eksekutor se ni nič zmenil za to in zmenil se tudi ni za dokazila. Pa tudi ta svota mu še ni zadostovala, ker je imel nalog, rubiti za 200 kron. Tedaj je šel k bližnjemu kovaču in zahteval, naj mu na račun občine gre po sili odpreti omaro tretjega brata Frana. Tej zahtevi se kovač ni vdal. Eksekutor je na to šel klicat tega brata na polje in ga je prisilil, da mu odpre omaro, v kateri je imel 370 kron v dolgem času in v trudapolnem delu v kamnolomu zasluženih in z velikimi žrtvami prihranjenih. Eksekutor gre po žandarje, mu vzame

ta denar, položi prvih 42 K 70 vin. na stopnice, pa se spravi z žandarji nad omaro, s kateri imajo sestre svojo obleko, zahtevajoč, naj mu izroče, kar imajo zlatnine: urico, verižice i. t. d. — Zakon je gotovo hud za reveža, ki je kaj dolžan, toda tako brezobziren pa tudi zakon ni, da bi morali vsi bratje in sestre trpeti za dolg enega. Takim brezobzirnostim se mora napraviti konec in zato zahtevamo še enkrat preiskavo.

Domače vesti.

— **Pravo beznilco** bodo napravili liberalci in klerikalci iz kranjskega deželnega zbora, če ne pojdejo kmalu domov. V soboto so bile na dnevnem redu smrdljivke; teh ni več, zato si pa išče surovost druge prilike. Med zbornico in galerijo se razvijajo včasih nežni dialogi, iz katerih vjame uho mile besede a la «baraba», «y r... te bom sunil» i. pod. Tak čeden pogovor, tako diskretno šepetan, da je odmeval od sten, sta imela zadnji poslanec Triller in žurnalist Terseglav. Začasno se je končal s tem, da je deželni glavar pograjal Terseglava in mu dal consilium abeundi, potem pa se je mučna afera nadaljevala na stopnicah, kjer se je klerikalni časnikar sešel z liberalnimi poslanci pa so gospodje začeli drug na drugega streljati s pljunki. E, to je vsekakor dom najvišje omike v deželi.

— **Volitev v gorških kmečkih občinah** je rodila liberalcem in agrarcem nov poraz, ki je tem občutnejši, ker je rezultat silno presenetil ene in druge. Sploh ni nihče mislil, da dožive liberalo-agrarci tako strahovit poraz; klerikalci sami niso upali na tak uspeh. V gorški okolici so dobili nad 200 glasov absolutne večine. Značilen pojav je bil tukaj, da sta kandidirala dva učitelja z enakim programom, toda drug proti drugemu: Medvešček proti Križmanu, tovariš proti tovarišu, oba pa sta padla. Na Tolminskem je dobila klerikalna stranka velikansko večino; od njenih kandidatov je dobil dr. Gregorčič 874, Kosmač 852 glasov, liberalno-agrarna kandidata pa Miklavčič 413, Vrtovec 378. Najbolj karakterističen je izid na Krasu, kjer so liberalci kandidirali Streklja in dr. Gregorina, agrarci pa dr. Gregorina in posestnika Abrama. Gregorin je izvoljen, Streklj in Abram sta propadla, izmed klerikalcev Stepančiča, ki ima 506, in Zlobca s 456 glasovi pa bo ožja volitev. Tako imajo klerikalci doslej že devet poslancev in povsem izključeno se ni, da zmagajo še v veleposelstvu. Liberalcem se torej prav slabo godi; doslej imajo edinega Gregorina, ki se pa brani na žive in mrtve, da bi bil liberalec in katerega bi res klerikalci brez ugovora lahko prištevali svojim. V italijanskem delu dežele imajo klerikalci že vse mandate iz splosne in iz kmečke kurije in morda vzamejo liberalcem še kak mandat v mestih in trgih. Tako bi prišli klerikalci do absolutne večine v deželnem zboru in s tem bi padel tudi deželni glavar Pajer. Ako se to zgodi, imajo klerikalci nalogo, izveleči deželni voz iz blata, kamor sta ga zapeljala Pajer in Gregorčič. Tu bo morala postati očitna nezmožnost klerikalne stranke in začetek konca gorškega klerikalizma se s tem porodi. Le tako se more pokončati klerikalizem v naši deželi. To stališče je bilo merodajno za takotko socialno-demokratske stranke, ki je v tem zmislu dosegla popoln uspeh.

— **Goriški politični odbor** nam naznanja, da so liberalci po deželi raztrosili vest, da je socialno-demokratska stranka dobila denarja od klerikalcev za volilno abstinenco. Politični odbor mora strašna radovednost, kje da bi bil ta denar in ker morajo to pač liberalci najbolje vedeti, jih vprašuje, kdo je plačal, koliko in komu. Polovico svote je politični odbor pripravljen darovati liberalcem. Sicer pa imenujejo naši sodrugi obrekovalce, ki trosijo to vest, nesramne lažnivce. Nam pa se zdi, da res ni vredno, razburjati se radi tega. Ena liberalna laž več ali manj — človek se mora privaditi. Liberalci se takih sredstev ne bodo odvalili, dokler jih bo kaj.

— **Obrtno-nadaljevalna šola za vajence v Ljubljani.** Mestni šolski svet ljubljanski se je letos udal stari delavski zahtevi, da naj se nadaljevalni pouk za vajence vrši po dnevi: vajenec je zvečer od dela izmučen in je nevsprejemljiv za pouk. Izkušnja uči, da večerni pouk ni dosegal svojega pedagoškega smotra, zategadelj je bila odredba mestnega šolskega sveta naravnost živa potreba. V četrtek zjutraj se je šola začela, gg. Pilko, Zabkar in Tönnies pa so pridržali svoje vajence v delavnici in jim zabranili šolski obisk. Tako nesocialno ravnanje, ki je poleg tega popolnoma brezuspešno, se samo obsoja. Značilno pa je, da klerikalni Kregar, ki je svoj čas v šolskem odboru glasoval za to odredbo in celo zahteval tudi verouk, sedaj — po poročilu «Slov. Naroda» naenkrat intrigira proti tej pametni naredbi in razvija agitacijo, ki bi bila vredna boljše stvari. K vsej zadevi se še povrnemo.

— **Patriotični denuncijantje.** V Ljubljani, «Uai-onu» svira nekaj dni sem ogrska ciganska godba, ki je en večer na zahtevo nekega oficirja zaigrala štirikrat madjarsko revolucionarno himno, Rakocijevo koračnico. Ljubljansko prebivalstvo nima seveda nič povoda, da bi se navduševalo v sedanjih dneh za madjarske «revolucionarje»; prav tako

malo povoda pa je tudi, da bi se ob Rakocijevi koračnici vznemirjalo. Nek Hrvat si iz svoje patriotične zadrege ni vedel drugače pomagati, da je zavžiti »strup« preganjal s protistrupom in dal igrati Radeckega koračnico. Vsa zadeva izvabi pametnemu človeku le smeh iz srca. »Slovenec« pa se ob tej smešni aferi razburja in v svoji črno-zolti patriotičnosti denuncira častnika, ki slučajno nima filisterskih manir svojih stanovskih tovarišev in — »Slovenčevih« redakterjev. Kakor da bi se avstrijska država podirala zaradi Rakocijeve koračnice in zastran tega oficirja, tako patriotično lajanje se čuje iz »Slovenčevega« kvartirja. Kje tiči budni »flok« s črnimi ušesi in žoltim repkom?

— **Hrup zaradi goriških volitev.** Dosti neopravičenega ropota in prisiljenega zmagozvanja vprizarja klerikalno časopisje zaradi izida volitev iz goriške splošne kurije. Klerikalci, četudi so zmagali, ne morejo biti veseli volilnih števil, kajti številu dobljenih glasov prav krepko zaostaja za onim, ki so ga pred dvema letoma dosegli. Še nespametnejše, kakor otroci se obnašajo liberalci. Svoje jezice in žalost nad volilnim porazom bi radi zlihi nad socialno demokracijo, ki se v ta domači prepir liberalno-klerikalne reakcije ni vmešavala in ki liberalnih nazadnjakov ni lovila iz vode. Sitno je, da so volitve jasno dokazale nazadovanje liberalne stranke in nje nesposobnost, da na podlagi ljudskega programa zajeti in ustavi klerikalno povodenj. Dokler je bilo — saj v glavah goriških liberalskih prvakov — kaj upanje, da postavljeni kandidati prodre, je bil v liberalnem časopisju vedno govor o liberalnih kandidaturah, po volitvah pa govori isto časopisje o agrarnem porazu. Po zaslugi agrarnih voditeljev agrarna stranka pravzaprav res ni drugega kot nekaka priprava za sprejemanje bre, ki so liberalcem namenjene, vendar je liberalno govorčenje o agrarnem porazu saj neprevidno, ker vpliv liberalne stranke neprimerno bolj bagatelizira. Pretkani liberalni modrijani se seveda tega ne zavedajo.

— **Rokave si je zavihal** in mesarski nož pripravi slavnemu žurnalistu »Soče« sedaj, ko so volitve za goriški deželni zbor že skoro minule. Najprej potegne agrarnem kožo s telesa, potem presteže že tudi socialistom kosti. Agrarce dolži, da so liberalni stranki vse skazili pri volitvah in klerikalcem pomagali do zmage celo nad kraškimi Strekljem. V »Soči« piše, da je sedanja klerikalna zmaga zaslužena lekcija agrarcem. Nam seveda se zdi stvar drugačna. Agrarci so lahko spoznali vzrok, zakaj ni zmagala njihova kandidatna lista: ker je bila kompromitirana z liberalnimi kandidati. Tu je tičal vzrok, zakaj so se socialisti vzdržali glasovanja in agitacije pri ožjih volitvah. Da so agrarci samostojno nastopali, bi bili tudi socialisti drugače govorili. Kako sramežljivo malenkostno je število liberalnih glasov, se je pokazalo pri volitvah v kmečkih občinah. Kras je bil na glasu kot liberalna trdnjava, Strekelj, ki je bil kandidat, je tam doma — in dobil je manj glasov, nego agrarni Abram! »Soča« je postavila v goriški okolici Medveščka za kandidata; agrarni kandidat Križman pa je dobil še enkrat toliko glasov pri volitvah kakor Medvešček! In enako razmerje bi bili videli v vseh slučajih, kjer bi bile kandidate agrarcev in liberalcev ločene. Kaj hoče torej še liberalizem Soče v deželi? Saj so vendar že minuli časi, ko je bilo sramotno, ako je Soča komu levite brala; sedaj služi to vsem poštenim ljudem le v zabavo, ko vidijo onemoglost divje jeze liberalnega žurnalista. Agrarci so lekcijo zaslužili v toliko, da sedaj spoznajo, da se s propalimi liberalci ne kaže vezati v politiki. Liberalci so pa prejeli vse hujšo lekcijo: ves svet je spoznal, da nimajo več med volici goriške dežele domovinske pravice. In je ne bodo nikdar več imeli!

— **Goriškim sodrugom** se naznanja, da naj naroče »Delavski žepni koledar za leto 1910« pri sodrugu Josipu Petejanu v Gorici, via Teatro št. 20. Cena 80 vin., po pošti 10 v več.

— **Tržaškim sodrugom** naznanjamo, da sprejema naročila za »Delavski žepni koledar za leto 1910« tudi sodrug Anton Vaupotič v Trstu, via Boschetto 5/A. Cena 80 vin.

Shodi.

Iz Podgore. V nedeljo 8. oktobra se je vršil v veliki dvorani g. Breganta ob povoljni udeležbi javen shod. Poročala sta sodr. Petejan v slovenskem in sod. Callini v italijanskem jeziku, ki sta delavstvu priporočala organizacijo: vse protestiranje proti sirovemu ravnanju nekaterih delovodij v tukajšnji papirnici bo vsedotlej brezvspešno, dokler si delavstvo potom organizacije ne pripori veljave. V enakem smislu je govoril sodr. dr. Tuma. — Grajati moramo razvado, ki je pri nas močno

vdomačena: na shod ne prihajamo ob določenem času, tako da nas morajo poročevalci čakati. Torej več točnosti in več zanimanja!

V Opatiji se je vršil v soboto dne 25. pr. m. ustanovni občni zbor organizacije tamošnjih tramvajskih uslužbencev. Organizacija je seveda skupina avstrijske zveze prometnih in prevoznih delavcev na Dunaju. Na dan ustanovnega občnega zbora so bili pristopili razven treh vsi drugi tramvajski uslužbenci. Ti so bili uprizarili pred kratkim mezdno gibanje. Ker jim pa tramvajska družba ni hotela na prvi memorandum nič ugoditi, so stopili v stavko. Zmagali so in družba je bila prisiljena povisati vsem uslužbencem plače, in sicer za 50% manj od zahtev, ki so bile izražene v spomenici. Toda razumeli so, da je vsako neorganizirano delavsko gibanje nevarno in je ležeča zmaga le na slučajju. Večjih gibanj brez organizacije ni mogoče izvesti. Zato so se združili v svojo strokovno organizacijo. Na občnem zboru, ki se je vršil v prostorih hotela »Schweitzerhof« so bili navzoči skoro vsi tramvajski uslužbenci. Prvi je poročal o organizaciji in o potrebi organizacije sodr. Regent iz Trsta v slovenskem jeziku, potem Holmeim v nemškem. V odbor so bili izvoljeni sodrugi: Guintilio Frizzi, predsednik; Vincenc Podrebašek, podpred.; Rudolf Russ, blagajničar; Rudolf Hajek in Henrik Tonelli, tajnika.

Pri točki o raznoterostih so navzoči vsi priporočali, naj odbor dela na to, da pristopijo k organizaciji tudi kočijaži in vozniki.

Ta skupina spada v področje tržaške strokovne komisije in je deloma njeno delo.

Zadnje vesti.

Kranjski deželni zbor.

13. oktobra.

Na včerajšnji seji so klerikalci s 26 glasovi proti 20 liberalnim in nemškimi sprejeli novelo o občinskem redu in občinskem volilnem redu.

Danes je bil na dnevnem redu načrt novega šolsko-nadzorovalnega zakona. Tudi ta zakon se je sprejel s 26 glasovi proti 20 in so se odklonili skoraj vsi izpreminjevalni predlogi. Potem je deželni odbor predložil nov statut za Ljubljano, ki je bil najprej kot prva točka na dnevnem redu. Tudi temu statutu se pozna klerikalna roka, ki ga je izdelala.

Splošno presenečenje vzbuja ravnanje vlade, ki molči kakor grob o vseh načrtih, o katerih razpravlja zbornica.

Ministrska kriza. Praga, 13. oktobra. Mladočeski poslanci so imeli opoldne posvetovanje, na katerem so splošno povdarjali, da morajo vsi češki poslanci v državnem zboru skupno nastopati.

Dunaj, 13. oktobra. Ko je Bienenrth obljubil voditeljem nemško-meščanskih strank, da predloži vlada čim prej jezikovne načrte starih nemških deželnih zborov cesarju na sankcijo, sta češka ministra Bráf in Začek izjavila, da demisionirata, čim se to zgodi. Baron Bienenrth je imel danes z Začkom dolg pogovor. Ministrskega sveta, ki je bil napovedan za soboto, ne bo, tako da bodo morali omenjeni jezikovni zakoni še nekaj časa počivati. Seveda bo prejšnje vlada morala zavzeti stališče in tedaj je kriza neizogibna.

Zavarovanje mornarjev. Trst, 13. oktobra. Včeraj se je nadaljevala anketa zaradi zakonskega načrta o zavarovanju mornarjev, katero je priredil delovni svet skupno z industrialnim svetom. Pred vsem se je razpravljalo o gospodarskih razmerah posameznih skupin, za katere bi načrt imel veljati. Zlasti izjave ribičev o svojih delovnih razmerah, o svoji organizaciji in gospodarskem položaju so splošno zanimale. Deželni odbornik Salata in ravnatelj okrajne bolniške blagajne sodrug dr. Puecher sta spopolnila izjave zaslišanih mornarjev tako, da je anketa dobila popolno in jasno sliko tega predmeta. V razpravi o zakonskem načrtu je predsednik dr. Baernreither omenjal, da bo najbrže še dolgo trajalo, preden dobi načrt o socialnem zavarovanju zakonsko veljavo; radi tega priporoča, da bi se za mornarje pred vsem imelo razširiti zavarovanje za slučaja bolezni in nezgod. Ta nasvet se je splošno pozdravljalo. Anketa se nadaljuje danes ob 9. dopoldne.

Ogrska kriza. Budimpešta, 13. oktobra. Časopisi objavljajo Polonyijev (?) načrt za rešitev krize, ki prevzema idejo nekdanjega finančnega ministra Lukača, le z izjemo, da bi imel Wekerle priti na Lukačevo mesto. Glavna misel je ta, da bi imela neodvisnjska stranka kot koncesijo dobiti ministrstvo za notranje zadeve.

Ogrski državni zbor. Budimpešta, 13. oktobra. Na včerajšnji seji je predsednik Justh predložil imenik tistih poslancev, ki na zadnji sedem

ur nesklepčni seji niso bili navzoči. Zbornica sklene, da izgube vsi, ki se niso opasavili pri predsedniku, svoje diete. Posl. Buzath predlaga, da se briše plača podpredsednikov. Zbornica sklene, da se na jutranji seji moritorno razpravlja o Buzathovem predlogu.

Izstop iz Košutove stranke. Budimpešta, 13. oktobra. Poslanec Ugron objavlja odprto pismo svojim volilcem, v katerem pravi: Predsednik neodvisnjske stranke Fran Košut je naznanil stranki, da ni na Dunaju ničesar dosegel. Na Dunaju so rekli, da je voditelj, ki ga vodijo drugi in ki menja svoje mnenje. Košut je opustil ves državnoopravni program svoje stranke in je to razglasil brez strankinega dovoljenja. To je »narodno izdajstvo«. Radi tega je Ugron sklenil, izstopiti iz Košutove stranke, ki bi imela glasovati za 300 milijonov okupacijskega kredita, za ogromne mornariške kredite in za to, da se Ogrska odreče pravice do Bosne, ne da bi dobila količjak odškodnine. — Predsednik volilskega odbora je Ugronu brzojavno odgovoril: »Vzeli smo Vaše pismo na znanje, odobrujemo Vaš sklep in Vam izražamo svoje zaupanje.«

Za ustavo v Bosni. Sarajevo, 13. oktobra. V nedeljo popoldne je priredila socialno-demokratska stranka v dvorani Društvenega Doma ljudski shod, ki je bil tako obiskan, da je imela množica komaj prostora. Ko je bil shod že prej enkrat napovedan, ga je bila policija prepovedala in vlada je takrat potrdila prepoved. V nedeljo je shod ostro kritiziral zavlačenje ustave za Bosno in Hercegovino in zahteval splošno in enako volilno pravico za deželni zbor. Po shodu je bil po mestu demonstracijski sprevod. Pred deželno vlado je množica s klici demonstrirala za splošno volilno pravico.

Uradniška stavka. Zader, 13. oktobra. Dalmatinski občinski uradniki so sklenili pasivno rezistenco, če se ne ugotovi njihovim mnogoletnim zahtevam.

Srbija. Belgrad, 13. oktobra. Ker so težave radi rešitve ministrske krize, je minister za zunanje zadeve Milovanović odgodil svoje potovanje.

Vladna lista »Samouprava« in »Ođjek« zavračata poizkuse časopisov »Pravda« in »Večerne Novosti«, ki sta hotela pregovoriti princa Gjorgja, da bi preklical svoj odstop od nasledstva na prestolu, češ, da bi to bilo protustavno in brezuspešno.

Car batjuška. Carigrad, 13. oktobra. Turška deputacija, ki je bila v Peterburgu, prinaša s seboj carjevo pismo za sultana, v katerem izraža obžalovanje, da letos ne more priti v Carigrad (aha!) in da stori to morda drugo leto. Car pošilja sultanu dva soda kaviara v dar.

Car batjuška. Rim, 13. oktobra. Tukaj pravijo, da pride car v četrtek v Rocconigi, kjer pripravljata italijanski kralj za ta dan veliko slavnost. Natančnega se pa nič ne ve.

Delavska nesreča. Strassburg, 12. oktobra. Včeraj se je podrla nova hiša, ki se zida v Ludwighofenerstrasse. Več delavcev je zasuto. Doselej je spravila požarna bramba tri mrtve, osem teško in 4 lahko ranjene in razvalin. Dva ranjenca sta še v bolnišnici umrla.

Španske bestije. Madrid, 13. oktobra. Ferrer je bil danes ob 9. dopoldne ustreljen v Montjuichu. Po mnogih mestih so bile še včeraj demonstracije proti smrtni obsodbi. Danes je prišel iz Londona brzojav, v katerem prosijo glavni uredniki angleških listov, naj kralj ovrže smrtno sodbo, ki zapusti pego na španski časti. Toda klerikalna bestija je sklenila, da mora imeti svojo žrtev in tako je bil Ferrer umorjen. Ferrer je pred smrtjo odklonil popa in zakramente.

Iz stranke.

o Jugoslovanska konferenca. Ker so nekateri domači člani in zunanji delegatje dne 31. oktobra in 1. novembra nujno zadržani, bo jugoslovanska socialistična konferenca šele dne 21. in 22. novembra t. l. Deželne organizacije prosimo, da pravočasno naznanijo svoje delegate izvrševalnemu odboru.

o Delavska šola se otvori v nedeljo, 17. t. m. v Gorici v ulici Teatro 20. Namenjena je v prvi vrsti sodrugom, ki se žele izvežbati za agitacijo. Poučevalo se bo o temeljnih načelih socialno-demokratske stranke in o njenih organizacijah. Pouk bo teoretičen in praktičen. Načrt teoretičnega dela obsega zgodovino socialističnega gibanja ter maksimalni in minimalni program stranke. Praktični del je namenjen politični, strokovni in gospodarski organizaciji, governištvu in knjigovodstvu. Poučeval bo sodrug dr. Dermota. Šola bo trajala od 17. oktobra do konca marca 1910, in sicer vsako nedeljo od 10. do 11. dopoldne. Pristop

Zagrebska tovarna, tvrdke Henrik Francka sinov, v vsakem oziru novodobno urejena, izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodete li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu :**Franckovem**: kavnem pridatku z mlinčkom, iz zagrebske tovarne.

imajo samo organizirani delavci; opominja se pa, da mora, kdor se vpiše, redno zahajati na pouk do konca. Vpiše se lahko vsak dan v ulici Teatro 20 ustmeno ali pismeno.

o Redni nedeljni sestanki se prične zopet 17. t. m. in bodo vsako nedeljo ob 10. dopoldne. Predavalo in govorilo se bo o tedenskih političnih dogodkih in drugih važnih zadevah. Predavanja bo vodil sodrug Jos. Petejan.

o Goriškimi dijakom se naznanja, da se začne v soboto, 16. t. m. ob 8. zvečer navadna predavanja za dijake, ki jih bodo vodili sodrugi dr. Tuma, dr. Dermota in drugi.

Umetnost in književnost.

Opereta. V nedeljo se je prvič pela Fallova opereta «Dolarska princesa». Ker nam primanjkuje prostor, bode povedano danes le toliko, da je bila uprizoritev za ljubljanske razmere prav lepa. Ljubka Fallova glazba, ki išče tudi v tem žanru več kakor navadni fabrikanti operet, je pod Talichovim vodstvom očarala občinstvo. Taka vpriporitev sprijazni z opereto končno človeka, ki načeloma ni njen prijatelj. Sodelujoči umetniki so se z malimi izjemami prav dobro držali. Več pa prihodnjič.

Slovensko deželno gledališče. V soboto se igra prvič Echeagarayeva zalogra «Galeotto». — V nedeljo zvečer se ponavlja veseloigra «Ljubezni bdi». — Opera pripravlja d'Albertovo opero «Nižina» in Puccinijevo «Madame Butterfly». Operetno osebje pa pripravlja Eyslerjevo «Umetniško kri».

Listnica uredništva.

Gorica. Nekaj gradiva se ostalo in pride prihodnjič.

Za tiskovni sklad so darovali: Omizje kavarne «Leon» K 1-20; gosp. Tomažič, ker je zgubil stavo, 10 kron.

H. Suttner

Ljubljana :: Miesni trg

razpošila ure, zlatnino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slovensko trgovko. — Veliki novi cenik zastoj.

Novost: Ploščnata, tanka, prava nikelnasta Anker-Roskopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoea K 4-50. — Srebrne ure od 6 K naprej. — Večletno jamstvo. Ako blago ne ugaja, se denar vrne nazaj. — Veržice s slov. trakovi: :: nikelnasta K 1-20, srebrna K 5-— ::

Lekarniško naznanilo.

Dovoljujem si p. n. sl. občinstvu uljudno naznaniti, da sem z dnem 1. oktobra t. l. kupim potom prevzel

Mayr'jevo lekarno

„Pri zlatem jelenu“
na Marijinem trgu v LJUBLJANI.

Upam, da mi bo slav. občinstvo kot večletnemu sodrudniku te lekarne dose-danje zaupanje ohranilo tudi za prihodnje ter se priporočam za nadaljno blagoholno naklonjenost in beležim z odl. spoštovanjem

Mag. pharm. Rihard Sušnik
lekarnar.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1909.

Milko Krapeš

urar in trgovec z zlatnino, zapriseženi sodnijski cenilec, Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svojo bogato zalogo različnih stenskih in žepnih ur, kakor tudi zlatih in srebrnih veržic, uhanov in prstanov. V zalogi imam tudi gramofone in plošče s slovenskimi napevi in godbo. Z ozirom na bližajoče se velikonočne in binkošne praznike, naj nihče ne zamudi te prilike, ker bom prodajal po znatno nižjih cenah. Malo dobička, veliko prometa! Cenike pošiljam zastoj in poštne prosto! 52-48

Modni salon

M. Sedej-Strnad
Ljubljana 13-6

Prešernove ulice št. 3 (v palači «Mestne hranilnice»)

priporoča cenjenim damam svojo bogato zalogo klobukov najnovejših fason in najfinejšega okusa.

Katinka Widmayer

trgovina pri «Solcu» za vodo

Pogačarjev trg

priporoča svojo veliko zalogo 45-36

perila za dame, gospode in otroke. Rokavice, nogavice, kravate, bluže, oblekce, predpasnike, čepice, l. t. d. Vezenje umetnih cvetlic. Nagrobne vence s trakovi. Vsa oprava za novorojenčke. Damski slamniki najnovejše mode. Krasne, peče vedno v zalogi. Specialiteta za delavce: Celulloid-ovratniki, prsa in manšete.

Nizke cene

Pozor!

Pozor!

Toplo se priporoča kavana

„ILIRIJA“

Ljubljana 31-21

Kolodvorske ulice (3 minute od južnega kolodvora)

!!! Odprta vsak dan celo noč. Posebna soba na razpolago. !!!

35 letni velik uspeh!

52-44

Močan želodec, pravilno prebavo ter odprtje telesa

se doseže, ako se uporablja mnogo-
gokrat odlikovano

želodčno tinkturo

lekarna Placollja

Ljubljana, Dunajska cesta.

Steklenica 20 v. Naročila po povzetju.

Nicolo Coassini

v Trstu

Via Cecilia št. 14

komijska izvozna in uvozna trgovina z deželnimi pridelki posebno z zelenjavo, sadjem in vinom (navadnim namiznim in naj-finejšim vinom v steklenicah) istrskim in furlanskim žganjem.

Upravna pisarna za realitete na deželi in v mestu
Projekte za kmetijska in gozdarska podjetja.

5-4

Dolnška družba združenih pivovaren, Žalec in Laški trg
v Ljubljani
Telefon šte. 168. 52 36

izborna plvo v sodcih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Kupujte

šolske potrebščine

le v trgovini s papirjem

Ivan Vrečko

Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.

Zaradi preselitve 10 % popusta.

Klobuke, cilindre in čepice v najnovejših fagonah in v velikih izberah priporoča

Ivan Soklič, Ljubljana

Pod Trančo šte. 2.

52-40

Telefon št. 177

52-45

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gosp. gostilničarjem in p. n. slavnemu občinstvu priporočam

**zagrebško in
: češko plvo :**

Polniki v Ameriko
Kateri želijo dobro prebrati
zanesljivo potovati naj se obrnejo
Simon Kmetec
v Ljubljani Kolodvorska ulica št. 3
Kotarska Pijavica 1000